

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

[www.philosophical-research.org](http://www.philosophical-research.org)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Μεσοπερίοδος 2019

*Παρασκευή 1<sup>η</sup> και Κυριακή 3<sup>η</sup> Νοεμβρίου 2019*

*Έκτακτη Συνάντηση*

*για το Σπαρτιατικό Αίνιγμα*

*και Αρχαιολογική Επίσκεψη στην Ακρόπολη*

# I

Λίγο πριν αρχίσουμε τον φετινό Κύκλο των Συναντήσεων της Σπάρτης, και σαν εισαγωγή στην θεματολογία της νέας περιόδου, θα ασχοληθούμε με τον αρχαίο Σπαρτιάτη. Θα μελετήσουμε την καθημερινότητά του και πώς αυτή πραγμάτωνε την ιδεατότητα του νέου αρχετύπου της ανθρώπινης ύπαρξης το οποίο ανέδειξε η πολιτισμική μετακόσμηση, το «paradigm-shift», που η Δωρική Επανάσταση προκάλεσε.

Η μοναδικότητα της Σπάρτης στην ακμή της συνίσταται στο ότι για μια φορά στην ιστορία η ιδέα της τελειότητας της ανθρώπινης φύσης πραγματώθηκε χωρίς κρατήματα, υπόλοιπα και επιφυλάξεις. Ο Σπαρτιάτης έγινε «άγαλμα» και αγαλλίαση του θείου και ο άνθρωπος θεώθηκε την Ολύμπια τελειότητα. Ακριβώς όπως ο κόσμος είναι το φαίνεσθαι του Απόλυτου, η απο-κάλυψή του. ο Σπαρτιάτης στην τελειότητά του έγινε η αποκάλυψη του θεού, η γυμνή του παρουσία. Ο Σπαρτιάτης εξέφραζε το βίωμα «ο Απόλλων ζει στην αιωνιότητα».

Αυτή η τελείωση, το «τέλος» της ανθρώπινης ύπαρξης, απετέλεσε τον άξονα του Λακεδαιμόνιου συστήματος. Όλα τα άλλα, μπήκαν σε δεύτερη και υποτακτική μοίρα, μέχρι παρα-μέλησης, ενίοτε και α-μέλειας.

Θα αναλύσω σε τί συνίστατο αυτή η τελείωση και πως επιτυγχάνονταν. Η περίφημη Σπαρτιατική «αγωγή» των νέων (καλύτερη εννοιολογική διατύπωση από την «παιδεία» τους) θα είναι το ένα σκέλος της ανάλυσης και το αξιακό σύστημα της Λακεδαιμόνιας ζωής το άλλο. Θα αναφερθώ και στις δομές και θεσμούς της κοινωνίας των Ομοίων που καθιστούσαν

την αγωγή προς τελείωση και τον τρόπο βίωσής της δυνατές, και που ακόμη περισσότερο συνέτειναν σε αυτές, ωθούσαν προς αυτές.

Θα δούμε την συγκεκριμένη μορφή της πραγμάτωσης της ιδέας στο Σπαρτιατικό Θαύμα.

Σε αντίστιξη θα αναφερθώ στην ιστορία της Αθηναϊκής παιδείας και τρόπου ζωής. Θα δούμε πως εκεί η αρχή της εξέλιξης γίνεται με έμφαση στα κατάλοιπα του Μυκηναϊκού κόσμου και στην αξιοποίηση του όποιου βαθμού συνέχειας προς εκείνον είναι εφικτή, μετά υπάρχει μια Ιωνική προβολή που οξύνεται την εποχή της μεγάλης Ιωνικής πρόκλησης προβαίνοντας του 6<sup>ου</sup> αιώνα π.Χ., και ύστερα προς το τέλος του 6<sup>ου</sup> αιώνα και από την αρχή του 5<sup>ου</sup> το Δωρικό πνεύμα και οι μορφές του κυριαρχούν στον Αττικό τρόπο όπως και στην Αττική τέχνη.

Τίτλος της ομιλίας μου θα είναι:

### ***«Αγωγή» και Τρόπος Βίου στην Ακμή της Σπάρτης***

***(823 – 556 π.Χ.)***

### ***Ιδέα και Πραγματικότητα μιας Κοσμοϊστορικής Επανάστασης***

Στην Συνάντησή μας θα προδιαγράψω και το πρόγραμμα της αρχόμενης εντός του Νοεμβρίου περιόδου.

**\*\*\***

Η ομιλία θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή 1 Νοεμβρίου, 8.30 το βράδυ, στην φιλόξενη Αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Σπάρτης, Γκορτσολόγου 97

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

## II

Την Κυριακή θα επισκεφθούμε την Ακρόπολη για νέα μελέτη σημαντικών πτυχών της αρχαίας Σπάρτης. Θα προσδιορίσουμε επί τόπου την θέση των μνημείων που αναφέρει ο Πausanias και θα τα συσχετίσουμε με σταθμούς της ιστορίας της Σπάρτης.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ταυτοποίηση της Χαλκιοίκου Αθηνάς (ιερό) προς την (Σ)ελλάνιο Αθηνά της Μεγάλης Ρήτρας, και αντίστοιχα του παρακείμενου Διός Κοσμητά (ναός παρά την στοά) του αυτού πιθανώς με τον Ύπατο Δία (άγαλμα αρχαιότατο ορειχάλκινο σφυρήλατο), προς τον (Σ)ελλάνιο Δία. Βρισκόμαστε έτσι στην σύσταση της (πρώτης) Ελληνικής πόλης καθ' εαυτής με την ιδιαίτερη φύση της την οποία θα εξηγήσω.

Σε τρεις συγκυρίες η Σπάρτη ενεργοποιείται στην μνημειακή αρχιτεκτονική. Γύρο στα μισά του 6<sup>ου</sup> αιώνα π.Χ., όταν αρχίζει να παγώνει για να συντηρηθεί (Θρόνος στο Αμυκλαίο, Μενελάιο ziggurat, ναός του Λυκούργου), κατά την βραχύβιο ηγεμονική τροπή μετά τους Μηδικούς Πολέμους με τον Πausanias (Περσική Στοά στην Αγορά), και στον Πελοποννησιακό Πόλεμο κατά την Νικίειο Ειρήνη (μνημείο του Βρασίδα το κυκλοτερές οικοδόμημα). Θα ασχοληθούμε με το Κυκλοτερές και τον εντοπισμό της θέσης της Περσικής Στοάς. Έτσι θα αποκτήσουμε και μια αίσθηση της Ακρόπολης και της Αγοράς στην μεταξύ τους οργανική σχέση.

Να συναντηθούμε **την Κυριακή 3 Νοεμβρίου, τις 12 το μεσημέρι, στην είσοδο του Αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης**. Θα συνεννοηθούμε και στην συνάντηση της Παρασκευής.